

ORTOGRAFIA

ESCOLA XORIGUER

L'objectiu de l'escola és no ofegar el desig d'aprendre a escriure de cap infant i potenciar que vagi provant, que contrasti, que faci preguntes, amb un acompanyament adequat que valora cada un dels passos i sap oferir reptes engrescadors per seguir endavant.

cal situar l'aprenentatge de l'ortografia en contextos de lectura i d'escriptura reals i pròxims als interessos de l'alumnat.

Les orientacions que oferim per cicles són pautes que ens poden ajudar per organitzar-nos a nivell intern d'escola però no podem oblidar la individualitat de cada infant per tal d'acompanyar-lo de la millor forma possible.

ESTADI

El primer contacte que tenen els infants és escriure com a imitació de l'acte d'escriure en congruència amb alguns trets formals del sistema d'escriptura: els nens imiten com els adults llegeixen i escriuen, i saben que es llegeix sobre un text imprès que conté lletres i no imatges. I en l'escriptura imiten la linealitat i la doble dimensió de dalt a baix, l'absència d'elements figuratius, solen barrejar números i lletres...

Més endavant, el nen que ha estat en contacte amb material imprès té un repertori més variat de grafies, però si no és així el punt de referència és el propi nom en les seves produccions gràfiques. Així doncs, ara ja no imiten els adults sinó que reproduïxen els elements formals de l'escrit. Per exemple, mínim nombre de caràcters (pensen que una sola lletra no vol dir res) i varietat interna (vàries lletres iguals no volen dir res)...

Aproximadament **fins als 8 anys** o segon de primària, el nen o la nena té per guia la fonètica de les paraules. Sovint, per escriure, les descompon en sons que transcriu i posteriorment llegeix per tal de comprovar que els ha escrit com li "sonaven". Encara que correntment es coneix aquesta fase com ortografia natural o fonètica.

Des dels **8 fins als 11 anys**, aproximadament (cicle mitjà de primària i inici de cicle superior ens trobem en una etapa de pensament concret que es tradueix en una capacitat per emmagatzemar el vocabulari que utilitza més correntment. També pot començar a aplicar les normes més generals i segures. Seria un error intentar transmetre coneiximents abstractes, com regles basades en l'anàlisi gramaticals.

A **partir dels 12 anys**, aproximadament, s'entra en una nova fase en la qual, a més de continuar ampliant el coneixement de vocabulari bàsic, han de començar a introduir-se aspectes gramaticals que tinguin una relació directa amb l'ortografia.

ORTOGRAFIA

ESCOLA XORIGUER

EDUCACIÓ INFANTIL

El primer pas per augurar un bon aprenentatge de l'escrit és assegurar-nos que tots els infants tenen oportunitats freqüents d'experimentar de ben a prop l'ús de l'escriptura a la seva vida quotidiana. Facilitar experiències, enriquir-les i reflexionar-hi és la tasca primordial a educació infantil. Són propostes que s'ofereixen i no pas que exigeixen.

CICLE INICIAL

Ortografia natural:

- Separació correcta de paraules, llevat dels casos en que comencin per una vocal que es pugui assimilar a una preposició.
- Correspondència correcta so-grafia (no se'n deixa, no en posa de més, no altera l'ordre de lletres ni síl·labes).
- Acceptació de paraules que es poden escriure amb més d'una grafia (g/j, v/b, c/s...). Exemple: "gersei" seria acceptable.
- No acceptació de paraules escrites amb "ñ", "ch" i "y".
- Escripura correcta de paraules treballades a classe (ahir, avui, hi havia, hi ha, dies de la setmana...)

Ortografia arbitrària:

- Majúscules després de punt i en noms propis.
- Ús de signes de puntuació bàsics (punt final, interrogant i admiració)

CICLE MITJÀ

Ortografia natural:

- Separació correcta de paraules, llevat dels casos en que comencin per una vocal que es pugui assimilar a una preposició.
- Correspondència correcta so-grafia (no se'n deixa, no en posa de més, no altera l'ordre de lletres ni síl·labes).
- No acceptació de paraules escrites amb "ñ", "ch" i "y".

Ortografia arbitrària:

- Majúscules després de punt i en noms propis. - Plurals: -es
- L'apòstrof (llevat d'excepcions)
- Grups consonàntics: mm, mb, mp, br, bl.
- Escripura de paraules amb vocal neutra treballades a l'aula.
- Escripura correcta del verb "haver"
- Imperfet: -ava
- Forma perifràstica: va + infinitiu
- Puntuació: punt final, coma, dos punts, guió, interrogant i admiració

Treball (ús progressiu) durant el cicle:

rr / gue-gui / que-qui / j-g / x-ix / s-ss-c-ç / s-z / tg-tj / tx-g / mb-nv / r (muda) / l·l / m-n / o-u

(àtones) / separació dígraf / guionets en nombres cardinals / ...

CICLE SUPERIOR

Ortografia natural:

- Separació correcta de paraules, llevat dels casos en que comencin per una vocal que es pugui assimilar a una preposició.
- Correspondència correcta so-grafia (no se'n deixa, no en posa de més, no altera l'ordre de lletres ni síl·labes).
- No acceptació de paraules escrites amb "ñ", "ch" i "y".

Ortografia arbitrària:

- Majúscules després de punt i en noms propis. - Plurals: -es
- L'apòstrof
- Grups consonàntics: mm, mb, mp, br, bl
- Lleis ortogràfiques constants i lleis d'excepció: rr / g-gu / c-qu / j-g / x-ix / s-z / s-ss-c-ç / tg-tj / tx-g / mb-nv / r (muda) / l·l / m-n / o-u (àtones) / separació dígraf / guionets en nombres cardinals / ...
- Escripura de paraules amb vocal neutra.
- Escripura de paraules amb lletres mudes: h, r, t - Alternança: t-d / p-b
- Escripura correcta del verb "haver"
- Imperfet: -ava
- Forma perifràstica: va + infinitiu
- Puntuació: punt i seguit, punt i a part, punts suspensius, dos punts, coma (enumerativa i explicativa), guió, cometes, interrogant, admiració, parèntesis
- Accentuació gràfica: paraules agudes, planes i esdrúixoles; i l'accent diacrític.

EL CUC DE LES PARAULES

A cicle inicial hi ha com a referent a l'aula un cuc amb totes les lletres de l'abecedari i aquelles paraules que són més significatives per a ells sota de cada lletra. També hi ha un altre cuc amb les paraules que s'utilitzen més sovint, (que, hi ha, vaig, de, per...)

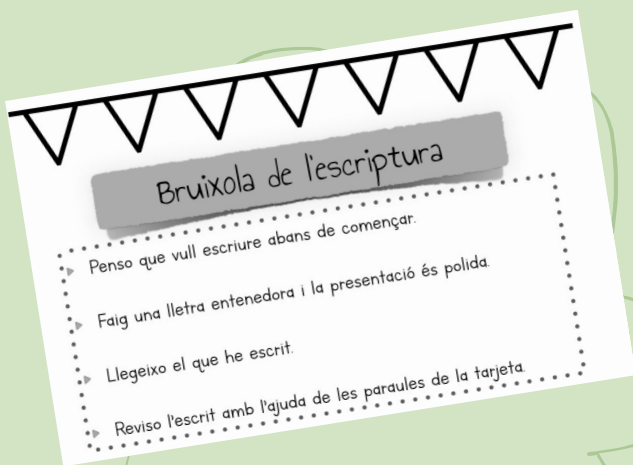
BRUÏXOLA DE L'ESCRITURA

La bruixola de l'escriptura és una eina que s'introdueix a finals de 1r de primària o a principis de 2n. És totalment individualitzada segons les necessitats dels nens i les nenes.

En aquesta targeta els infants anoten aquelles paraules que són d'ús freqüent i que encara no tenen interioritzada la seva escriptura.

Aquesta targeta està a l'abast de cada alumne i la utilitza en tots aquells moments que ha d'escriure.

És una eina en constant transformació ja que amb l'ajuda de l'adult van incorporant paraules noves o posant en un segon pla aquelles que ja té interioritzades.

COM ES CORREGEIXEN ELS ERRORS?

Els erros es corregeixen diferent segons l'edat.

A **cicle inicial** la mestra llegeix la paraula tal com l'ha escrit el nen o la nena i li demana si és allò el que volia escriure, entre tots dos busquen la manera de corregir l'error.

A **cicle mitjà** es subratlla amb llapis l'error.

A **cicle superior** es subratlla amb llapis la paraula.

PARAULES DE LA BRUÏXOLA DE L'ESCRITURA

CICLE INICIAL

avui, hi ha, hi havia, jo, vaig-vam, aquest,que, qui

CICLE MITJÀ

hem, em, amb, de, vam, jo, per, en, però, després, aquest/aquesta, avui, ahir, demà, allà, així, això, vegada, home, jugar, feliç, guerra, habitació, meu/meva, hivern, àvia, excursió, cotxe, sempre, també, anava, dalt, a baix, text, treball, aigua, abans, seu/seva, hora, hospital, verd, vull, aquí, arribar, arbre, anglès, anava, boca, barca, ceba, avisar, govern, matemàtiques, llavors, obert, vaixell, autobús, vosaltres, cavall, blanc, botiga, escriure, volia, treballar, vell/a bell/a, vent, formatge, germà/germana, entrepà, alcohol, aventura, avorrir, beguda, balcó, alt, dibuix, deures, gimnàstica, jove, mou/movia, núvol, rellotge, temps, vacances, vermell.

CICLE SUPERIOR

quan- quant, és, es, per què (?), començar, ho, m'he, intel·ligència, col·legi, col·laborar, covard, govern, bitllet, bossa, vídeo, visual, viatge, vostre, volia, prohibir, prova, aprovar, assignatura, avançar, butxaca, conviure, estalviar, excepte, acceptar, il·lusió, joventut, història, llavors, vaixell, autobús, veí/veïna, dèbil, equivocar, alcohol, llenguatge, meravellós/a, paraigües, corregir.